

Suvestinė redakcija nuo 2022-01-01

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [25-1000](#), i. k. 1092250ISAK000V-140

Nauja redakcija nuo 2022-01-01:

Nr. [V-3018](#), 2021-12-31, paskelbta TAR 2021-12-31, i. k. 2021-27938

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO KILUS GRIPO
PANDEMIJAI TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2009 m. vasario 26 d. Nr. V-140

Vilnius

Siekdamas užtikrinti Pasirengimo gripo pandemijai 2019–2023 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V-899 „Dėl Pasirengimo gripo pandemijai 2019–2023 metų programos patvirtinimo“, 1 priedo 24.2 papunkčio įgyvendinimą bei tobulinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo tvarką ir pasirengimą teikti ambulatorines bei stacionarines sveikatos priežiūros paslaugas dideliame sergančiųjų skaičiui galimos gripo pandemijos metu:

1. T v i r t i n u Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kilus gripo pandemijai tvarkos aprašą (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ALGIS ČAPLIKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2009 m. vasario 26 d.
įsakymu Nr. V-140
(Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2021 m. gruodžio 31 d.
įsakymo Nr. V-3018
redakcija)

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO KILUS GRIPO PANDEMIJAI TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kilus gripo pandemijai tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarką kilus gripo pandemijai, reikalavimus asmens sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimui teikti ambulatorines ir stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas dideliame sergančiųjų skaičiui bei kitus asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ypatumus gripo pandemijos metu.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Pandeminis gripas** – pandemiškai plintanti liga, kurią sukelia naujas (anksčiau neregistruotas) A tipo gripo virusas, kuris reikšmingai genetiškai skiriasi nuo kitų cirkuliuojančių žmogaus A tipo virusų (dėl to didelė dalis populiacijos neturi jam imuniteto) ir kuris pasižymi gebėjimu sukelti sunkius susirgimus ir gali lengvai plisti nuo žmogaus žmogui.

2.2. **Paukščių gripas** – infekcinė paukščių liga, kurią sukelia A tipo H1-H16 ir N1-N9 glikoproteinų derinio gripo virusas.

II SKYRIUS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI KILUS GRIPO PANDEMIJAI

3. Diagnozuojant pandeminį gripą, gydant juo susirgusius asmenis ir atliekant profilaktiką antivirusiniais vaistais vadovaujamosi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-536 „Dėl sezoninio gripo bei gripo, sukkelto naujo viruso potipio (pandeminio gripo), diagnostikos, gydymo ir profilaktikos antivirusiniais vaistais metodikų patvirtinimo“, o esant įrodymų, kad paukščių gripas gali būti perduotas žmogaus žmogui, taip pat vadovaujamosi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl Paukščių gripo diagnostikos, gydymo ir profilaktikos antivirusiniais vaistais algoritmo patvirtinimo“.

4. Asmens sveikatos priežiūros specialistams, turėjusiems ar galintiems turėti sąlytį su įtariamais, kad serga, ar sergančiais pandeminiu gripu pacientais, antivirusiniai vaistai teikiami pirmiausiai vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. V-681 „Dėl gyventojų grupių, kurioms gripo pandemijos metu prioriteto tvarka turi būti skiriami valstybės biudžeto lėšomis įsigyti antivirusiniai vaistai, nustatymo“ nuostatomis.

5. Valstybės biudžeto lėšomis įsigyta pandeminio gripo vakcina prioriteto tvarka skiepijami asmenys, nurodyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 3 d. įsakyme Nr. V-990 „Dėl gyventojų grupių, kurios prioriteto tvarka bus skiepijamos valstybės biudžeto lėšomis įsigyta pandeminio gripo vakcina, nustatymo“.

6. Kai įmanoma, pagalbą pandeminiu gripu sergantiems pacientams turi teikti asmens sveikatos apsaugos įstaigos (toliau – ASPI) darbuotojai, kurie jau įgijo imunitetą pandeminiam gripui (persirgo juo arba buvo paskiepyti pandeminio gripo vakcina).

7. Pandeminiu gripu infekuotiems pacientams, vyresniems nei 6 metų amžiaus, privaloma užsidėti medicininę kaukę ar respiratorių, jei pagal jų sveikatos būklę nėra nustatyta gydytojo kontraindikacijų.

8. Gripo pandemijos metu visi ASPI darbuotojai turi dėvėti kvėpavimo takų apsaugos priemones. Pacientai, lankytojai, atitinkantys ASPI vadovo patvirtintos lankymo tvarkos reikalavimus ASPI, privalo dėvėti nosį ir burną dengiančias vienkartinės apsaugos priemones (kaukes, respiratorius), kaip numatyta ASPI patvirtintoje asmeninių apsaugos priemonių naudojimo tvarkoje.

9. Ambulatorinių ir stacionarinių ASPI darbuotojai, teikdami paslaugas pandeminiu gripu sergantiems pacientams, turi dėvėti respiratorių arba medicininę kaukę. Teikiant medicinines procedūras, kurių metu yra didelė aerozolio pavidalo kvėpavimo takų sekreto pasklidimo aplinkoje galimybė (pvz., inhaliacijos, bronchoskopija, krūtinės ląstos srities fizioterapijos procedūros), jos atliekamos dėvint ir veido skydą / priglundančius prie veido akinius bei kitas būtinąsias asmenines apsaugos priemones, skirtas apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. liepos 31 d. įsakymo Nr. V-719 „Dėl Būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, sąrašo patvirtinimo“ II dalies reikalavimais.

10. Kilus gripo pandemijai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. V-754 „Dėl asmeninės apsaugos priemonių naudojimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose pagal saugumo lygius“ nuostatomis, ASPI vadovas nustato, kokio saugumo lygio asmeninės apsaugos priemonių rinkiniai naudojami ASPI padaliniuose, teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas, išskyrus atvejus, kai jų neįmanoma dėvėti dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikimo ypatumų šios paslaugos teikimo metu.

11. Teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas pandeminiu gripu sergantiems pacientams, ASPI privalo laikytis Lietuvos higienos normos HN 47-1:2020 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: infekcijų kontrolės reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47-1:2020 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: infekcijų kontrolės reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 47-1:2020), ir kitų gripo pandemijos metu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytų infekcijų kontrolės reikalavimų, medicinines atliekas tvarkyti pagal Lietuvos higienos normą HN 66:2013 „Medicininės atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-706 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 66:2013 „Medicininės atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“, aplinkos kenksmingumą šalinti vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugpjūčio 2 d. įsakymo Nr. V-687 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. V-946 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinфекcijos, dezinsekcijos, deratizacijos (tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ reikalavimais.

12. ASPI turi vieną kartą per metus organizuoti darbuotojų mokymus, kaip naudoti asmeninės apsaugos priemones kilus gripo pandemijai. ASPI rengia darbuotojų mokymus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymo Nr. A1-331 nuostatomis, informuoja darbuotojus, atliekant instruktavimą darbo vietoje, apie naudojamų asmeninių apsaugos priemonių paskirtį, rengia dėvėjimo ir naudojimo mokymus, ir, jei reikia, demonstravimą; pagrindinius jų naudojimo reikalavimus įrašant į darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas.

13. Gripo pandemijos metu asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas organizuojamas ASPI vadovo nustatyta tvarka, vadovaujantis Tvarkos aprašu.

14. Pacientui, sergančiam arba įtariamam, kad serga pandeminiu gripu, taikomos standartinės ir papildomos infekcijų, kurių sukėlėjai plinta per orą (lašeliais), izoliavimo priemonės, kaip nustatyta Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2020.

III SKYRIUS

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI AMBULATORINĖSE ASPĮ KILUS GRIPU PANDEMIJAI

15. Teikiant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas gripo pandemijos metu asmenys, kurių gyvybei negresia pavojus, gali būti konsultuojami nuotoliniu būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. V-2569 „Dėl Nuotolinių gydytojo ir šeimos gydytojo komandos nario konsultacijų pacientui ir gydytojo konsultacijų gydytojui teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis tvarkos aprašo patvirtinimo“.

16. Ambulatorinėse ASPĮ ir greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančiose ASPĮ turi būti taikomos standartinės gripo kontrolės priemonės vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 47-1:2020. Personalas turi naudoti asmenines apsaugos priemones pagal paskirtį, laikantis gamintojų rekomendacijų.

17. Jei pandeminiu gripu sergantis pacientas siunčiamas į stacionarinę ASPĮ, ją ir pacientą transportuojančius asmenis būtina apie tai perspėti. Transportuojamas pacientas ir pacientą transportuojantis personalas privalo dėvėti nosį ir burną dengiančią medicininę kaukę ar respiratorių. Automobilio, kuriuo transportuojamas pacientas, paviršiai turi būti valomi ir dezinfekuojami po kiekvieno paciento transportavimo.

18. Gripo pandemijos metu ambulatorinės ASPĮ savo veiklą perorganizuoja taip, kad būtų atskiriami sergančiųjų pandeminiu gripu ir sergančiųjų kitomis (neužkrečiamomis) ligomis srautai, tinkamai valdoma ambulatorinė ASPĮ infrastruktūra (įrengiama karščiavimo klinika, atliekami rentgeno diagnostikos bei reikiami klinikinės diagnostikos laboratoriniai tyrimai ir kt.), materialieji bei žmogiškieji ištekliai.

Ambulatorinės ASPĮ turi būti pasirengusios ilginti darbo laiką, o prireikus – dirbti savaitgaliais ir švenčių dienomis.

19. Kilus gripo pandemijai ambulatorinėse ASPĮ pacientai registruojami taip, kad atvykę konsultacijos neturėtų kontakto vienas su kitu.

20. Gripo pandemijos metu ambulatorinėse ASPĮ nutraukiami profilaktiniai tikrinimai, išskyrus atliekamus nėščiosioms ir vaikams iki 16 metų.

IV SKYRIUS

PANDEMINIU GRIPU SERGANČIŲ PACIENTŲ RŪŠIAVIMO (TRIAŽO) YPATUMAI

21. Kilus gripo pandemijai, kai nepakanka sveikatos priežiūros išteklių, sprendimus dėl pandeminiu gripu sergančiųjų pacientų rūšiavimo privalo priimti sveikatos priežiūros specialistas, kuris organizuoja medicinos pagalbos teikimą pandeminiu gripu sergantiems pacientams, vadovaudamasis didžiausios naudos kuo didesniai žmonių skaičiui principu.

22. Pandeminiu gripu sergančiųjų pacientų rūšiavimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymo Nr. V-523 „Dėl Nukentėjusiųjų (pacientų) rūšiavimo įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo“ 17 ir 18 punktuose nustatyta tvarka. Pacientų rūšiavimas yra taikomas tik išnaudojus visus sveikatos priežiūros išteklius, kad visiems nukentėjusiesiems laiku būtų suteikta skubioji medicinos pagalba. Jei gripo pandemijos metu tenka spręsti, kuriam iš pacientų suteikti pirmenybę, svarbiausiu pasirinkimo kriterijumi laikytina gyvybei iškilusi grėsmė. Paciento socialinė padėtis nei kasdienėje veikloje, nei gripo pandemijos metu neturi turėti įtakos sprendimui dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo prioritetų priėmimo.

23. Gripo pandemijos metu pacientai skirstomi į pagalbos teikimo pirmumo kategorijas svarbos mažėjimo tvarka:

23.1. gyvybei iškilusi grėsmė ir medicinos pagalba turi būti suteikta nedelsiant;

23.2. gyvybei pavojaus nėra, gali laukti medicinos pagalbos;

23.3. reikalinga nedidelė pagalba, kuri gali būti suteikta vėliau.

V SKYRIUS

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO SPECIALIEJI REIKALAVIMAI STACIONARINĖSE ASPI KILUS GRIPŲ PANDEMIJAI

24. Jei kilus gripo pandemijai ir šalyje paskelbus ekstremalią situaciją / karantiną nesustabdomas planinių stacionariųjų paslaugų dėl kitų (ne pandeminio gripo) diagnostinių ir gydomųjų paslaugų teikimas, stacionariųjų ASPI vadovai turi užtikrinti, kad įstaigos veikla perorganizuojama taip, kad būtų tinkamai valdomi pacientų srautai (įtariamų, kad serga, ir sergančiųjų pandeminiu gripu pacientų priėmimo zonavimas (atskirai nukreipiami sergančiųjų pandeminiu gripu ir sergančiųjų kitomis (neužkrečiamomis) ligomis srautai), infrastruktūra, materialieji bei žmogiškieji ištekliai.

25. Stacionarinėje ASPI pandeminiu gripu sergantys pacientai guldomi į sumažinto slėgio izoliavimo palatą, o nesant sumažinto slėgio izoliavimo palatos, pacientas guldomas į atskirą vienvietę palatą arba į palatą, kurioje guli pacientai, sergantys (remiantis simptomais ir diagnoze) ta pačia infekcija.

26. Patalpų valymas ir dezinfekcija atliekami laikantis Lietuvos higienos normos HN 47-1:2020 ir vadovaujantis ASPI vadovo nustatyta tvarka.

27. Kilus gripo pandemijai draudžiamas pacientų lankymas, išskyrus terminalinės būklės pacientus bei gimdyves.

28. Gripo pandemijos metu ribojamas pacientų judėjimas stacionariųjų ASPI skyrių koridoriuose, į kitus skyrius ar patalpas bei stacionariųjų ASPI teritorijoje. Esant galimybei, diagnostinės ir gydymo procedūros bei konsultacijos teikiamos palatoje, kurioje pacientas hospitalizuotas. Nesant galimybės konsultuoti palatoje, konsultacijos atliekamos nuotoliniu būdu, įvertinant įrašus, tyrimų rezultatus elektroninėje ligos istorijoje.

29. Pandeminiu gripu sergantys pacientai gali būti gydomi ne tik infekcinio profilio ASPI padaliniuose.

30. Stacionarinėse ASPI turi būti numatytos galimybės gripo pandemijos metu didinti patalpų ir lovų, kuriose teikiamos intensyviosios terapijos paslaugos, skaičių, apsirūpinti papildomais dirbtinės plaučių ventiliacijos prietaisais, prireikus pasitelkti papildomą personalą.

31. Gripo pandemijos metu šalyje paskelbus ekstremalią situaciją / karantiną ASPI gali nutraukti ASPI dienos stacionarų veiklą, išskyrus chemoterapijos paslaugas, jų lovas panaudoti sergantiesiems pandeminiu gripu gydyti.

32. Stacionarinės ASPI, kuriose gydomi pandeminiu gripu sergantys pacientai, turi parengti vidaus tvarkos reikalavimus, numatančius stacionarinėje ASPI nuo pandeminio gripo mirusiųjų asmenų palaikų tvarkymo, pervežimo, asmeninių daiktų saugojimo ir perdavimo artimiesiems tvarką.

33. Tvarkant stacionarinėse ASPI nuo pandeminio gripo mirusiųjų palaikus, vadovaujamosi reikalavimais, nurodytais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakyme Nr. V-539 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 91:2013 „Žmogaus palaikų laidojimo paslaugų, kremavimo, balzamavimo veiklos visuomenės sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

34. ASPI vadovas, suderinęs su savivaldybėmis, numato papildomas patalpas (vietas) sergantiesiems pandeminiu gripu gydyti (mokyklos, slaugos įstaigos, palapinės ligoninės arba kitoje teritorijoje). Šios patalpos (vietos) gali būti skiriamos pacientų, sergančių arba įtariamų, kad serga, pandeminiu gripu, atrankiniam mediciniam rūšiavimui atlikti, pandeminiu gripu sergantiems pacientams izoliuoti bei jų gydymui.

VI SKYRIUS

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO NĖŠČIOSIOMS YPATUMAI KILUS GRIPO PANDEMIJAI

35. Nėščiosios priskiriamos didesnės su pandeminiu gripu susijusių komplikacijų rizikos grupei.

36. Gripo pandemijos metu gimdyvė lankoma ASPI vadovo pacientų lankymo tvarkoje nustatytais atvejais.

37. Kilus gripo pandemijai gimdymo metu gimdyvei nebūtina dėvėti medicininės kaukės, tačiau naujagimiui gimus ją dėvėti privaloma, jeigu nėra nustatyta medicininių kontraindikacijų dėl kaukės dėvėjimo.

38. Pandeminiu gripu infekuotos motinos naujagimis turėtų būti vienoje palatoje su motina.

39. Pandeminiu gripu infekuota motina, maitinanti krūtimi, prieš kiekvieną maitinimą ar kitokį kontaktą su naujagimiui turi užsidėti medicininę kaukę ir nusiplauti, dezinfekuoti rankas. Šios priemonės taikomos visą motinos izoliacijos laikotarpį.

40. Visi gimdymo patalpoje dirbantys medicinos darbuotojai, jei gimdyvė dėl gydytojo patvirtintų kontraindikacijų negali dėvėti medicininės kaukės, privalo dėvėti ne žemesnio nei FFP2 lygio kvėpavimo takų apsaugos priemones.

41. Sergančioms pandeminiu gripu nėščiosios ar gimdymo priežiūros paslaugos teikiamos izoliuotose nuo kitų pacientų patalpose (skyriuose).

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. ASPI vadovas ar jo pavedimu kitas ASPI darbuotojas atsako už tinkamą paciento informavimą apie paciento pareigas, nustatytas Tvarkos apraše.

43. Nesutikdamas su ASPI vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimais dėl paciento teisių, pacientas, jei, jo manymu, buvo pažeistos jo teisės, turi teisę pateikti skundą Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-3018](#), 2021-12-31, paskelbta TAR 2021-12-31, i. k. 2021-27938

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 26 d. įsakymo Nr. V-140 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo kilus gripo pandemijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo